
Mnozí studenti nestudují, co chtěli

Mnozí studenti nestudují, co chtěli

Každý desátý student podává po prvním ročníku přihlášku na jinou školu

Překvapivá čísla přinesl výzkum studentů prvních ročníků vysokých škol v Česku. Z výsledků se například dozvídáme, že nemalá část vysokoškoláků nestuduje to, co chtěli a že náklady na studium na veřejné škole činí průměrně tři a půl tisíce měsíčně.

Prostředky na vysoké školy nejsou vynakládány vždycky nejúčelnějším způsobem. Dokazuje to fluktuace studentů mezi obory a školami. Čtyřicet procent těch, kdo se v Česku hlásí na vysoké školy, tvoří už dříve odmítnutí uchazeči, dvacet procent přijatých studuje něco jiného, než si přáli a deset procent vysokoškoláků podává v prvním ročníku novou přihlášku někam jinam. Vyplynulo to z reprezentativního výzkumu studentů prvních ročníků vysokých škol v ČR, který provedl Sociologický ústav Akademie věd České republiky.

Šetření se však týkala i dalších aspektů, jako je například sociální složení studentů. Ukázalo se, že při stejných studijních předpokladech volí děti z dělnických rodin a z rodin méně vzdělaných rodičů častěji střední odborné vzdělání a zcela rezignují na podání přihlášky na vysokou školu.

Podíl studentů prvních ročníků vysokých škol pocházejících z rodin s nejvyšším sociálně-ekonomickým statusem je dvakrát vyšší, než odpovídá podílu této skupiny na příslušné populaci. Totéž platí o dětech rodičů s vysokoškolským vzděláním.

Soukromé školy nejsou jen pro bohaté

Někoho přitom možná překvapí, že na soukromých vysokých školách není situace příliš rozdílná od škol veřejných. Sociální původ studentů soukromých škol je sice mírně vychýlen směrem ke skupině podnikatelů, ostatní skupiny jsou tam však zastoupeny jen s nepatrnými odchylkami od profilu veřejných škol. Nepotvrzuje se tedy teze, že soukromé vysoké školy jsou jen pro bohaté.

Výzkum se zabýval i otázkou financování studia a náklady spojenými se studiem. Vyplynulo z něho, že průměrné celkové (přímé i nepřímé) měsíční výdaje spojené se studiem činí na veřejné škole 3500 korun, na soukromé pak 9700 korun. Mnozí si přivydělávají. Formou pracovního úvazku (často jde o úvazek částečný) získává peníze téměř čtyřicet procent studentů soukromých škol a devět procent studentů škol veřejných.

Studenti veřejných škol si v průměru vydělávají 1700 korun měsíčně, studenti soukromých škol pak podstatně víc, 6700 korun.

System financování bydlení nevyhovuje

Problémem je bydlení. O ubytování na koleji žádá podle výsledků výzkumu šedesát procent studentů prvních ročníků, čtvrtina žadatelů zůstává neuspokojena. Odmítnutý uchazeč pak vydává ve srovnání se studentem bydlícím na koleji zhruba o tisíc korun měsíčně víc. A to buď za bydlení (bydlí-li v podnájmu) nebo za dopravu, jestliže bydlí u rodičů a dojíždí.

Zatím jsou totiž koleje stále dotované. Uvažuje se však o změně tohoto systému tak, aby státní dotace neplynuly ubytovacím institucím, nýbrž přímo studentům samým, kteří by je potom mohli investovat kdekoli. Buď do kolejného, nebo do podnájmu.

Pracovníci Sociologického ústavu se proto zaměřili i na postoje vysokoškoláků k připravované reformě. Ukázalo se, že současný systém dotací si přeje zachovat 22 procent studentů, navrhovanou změnu preferuje 78 procent.

Stejně tak se výzkum zajímal o názory studentů na eventuální školné. Opět se potvrdilo, že vysokoškoláci se finanční spoluúčasti na nákladech za studium nebrání tak vehementně, jak by mnozí předpokládali. Jednu ze tří forem (přímé školné, odložené školné, absolventská daň) by akceptovala těsná většina studentů.

Mezi obory, ale i pohlavími je však v tomto ohledu určitý rozdíl. Nadprůměrnou ochotu přijmout něco takového vyjadřují především studenti (muži) práv, ekonomických, lékařských a přírodovědných oborů.

Nejmenší ochotu pak daly najevo studentky (ženy) ekonomických oborů a studenti (muži) pedagogických a zemědělských oborů.

